
UXOR CAESARIS - VIGÈNCIA A LA POLÍTICA ACTUAL

Autor:

Data de publicació: 30-07-2026

LA MULLER DEL CAESAR.. NO NI HA PROU AMB QUE SIGUI HONESTA.. TAMBÉ HO HA DE SEMBLAR CARA ALPOBLE

UXOR CAESARIS NON SOLUM HONESTA ESSE DEBET, SED ETIAM VIDERI

Heus ací la frase en llatí i la seva font clàssica, tal com es documenta a les obres de Suetoni i Plutarc .

La frase original no es presenta exactament com una sola cita textual, sinó que prové de la resposta de Juli Cèsar quan se li va preguntar per què havia divorciat la seva dona, Pompeia

LA MULLER DEL CAESAR.. NO NI HA PROU AMB QUE SIGUI HONESTA.. TAMBÉ HO HA DE SEMBLAR CARA ALPOBLE

LA MULLER DEL CAESAR.. NO NI HA PROU AMB QUE SIGUI HONESTA.. TAMBÉ HO HA DE SEMBLAR CARA ALPOBLE

UXOR CAESARIS NON SOLUM HONESTA ESSE DEBET, SED ETIAM VIDERI

Heus ací la frase en llatí i la seva font clàssica, tal com es documenta a les obres de Suetoni i Plutarc .

La frase original no es presenta exactament com una sola cita textual, sinó que prové de la resposta de Juli Cèsar quan se li va preguntar per què havia divorciat la seva dona, Pompeia. La versió més recollida per la tradició és:

"Uxor Caesaris non solum honesta esse debet, sed etiam videri."

Aquesta és la forma que s'ha popularitzat i que s'ajusta perfectament a la meua frase en català.

Context històric i fonts

L'origen de la dita es remunta a l'any 62 aC. Pompeia, la dona de Juli Cèsar, va ser vinculada a un escàndol amb el patrici Publi Clodi, que va entrar disfressat a casa seva durant un ritual religiós prohibit per als homes. Tot i que Cèsar

estava convençut de la innocència de la seva dona, va decidir divorciar-se'n .

Quan se li va preguntar el motiu, va declarar que la seva família no només havia d'estar lliure de culpa, sinó també de tota sospita . Aquesta idea es recull en diverses versions en llatí a partir dels historiadors clàssics:

Suetoni (a la Vida dels Dotze Cèsars) ho transcriu així:

"quoniam meos tam suspicione quam crimine iudico carere oportere."

(Traducció: "Perquè crec que els meus han d'estar lliures tant de sospita com de culpa.")

Plutarc (a les Vides paral·leles), per la seva banda, recull la seva resposta en grec, que es tradueix com:

"Perquè creia que la meua dona no havia d'estar ni tan sols sota sospita."

La versió llatina que s'hi acostava més, "Uxor Caesaris non solum honesta esse debet, sed etiam videri", és una adaptació popular posterior que sintetitza perfectament l'essència de l'anècdota: no n'hi ha prou amb ser-ho, sinó que també cal semblar-ho . Aquesta és la forma que s'utilitza habitualment com a màxima.

VIGÈNCIA A LA POLÍTICA ACTUAL

La frase "no n'hi ha prou que sigui honesta, també ho ha de semblar" aplicada a l'àmbit dels anomenaments polítics —com ara un alcalde que nomena familiars, encara que tinguin mèrits indiscutibles— es tradueix en una qüestió de legitimitat social i confiança pública, no només de legalitat o competència tècnica.

Analitzem-ho pas a pas:

1. El conflicte entre mèrits objectius i percepció pública

Imaginem que un alcalde nomena la seva germana com a regidora de Cultura. La germana té un currículum impecable: és doctora en Història de l'Art, ha dirigit museus i té una trajectòria reconeguda. Legalment, és perfectament vàlid. Èticament, si el procés ha estat transparent i obert, també podria ser acceptable.

Però la frase de Cèsar hi afegeix una tercera capa: la percepció ciutadana. Encara que tot sigui legal i honest, el simple fet que sigui un familiar genera l'ombra de la sospita:

La ciutadania pensarà que ha estat "col·locat" per parentiu.

L'oposició política ho usarà com a arma, independentment dels mèrits.

Es qüestionarà la imparcialitat de l'alcalde per prendre decisions objectives.

En aquest cas, l'honestat objectiva (els mèrits) no n'hi ha prou perquè l'acte sembli honest als ulls del poble. I això, per a un càrrec públic, és un problema greu, perquè la política es basa en la confiança.

2. Per què Cèsar es va divorciar: la clau

Recorda el context: Cèsar no dubtava que Pompeia era innocent, però la sospita ja era suficient per tacar la seva reputació i la de la seva casa. Aplicat a la política:

"La sospita de favoritisme corromp la legitimitat de l'acte, encara que el favoritisme no sigui real."

Un alcalde que nomena familiars, per molt preparats que estiguin, està alimentant la percepció de nepotisme. I en política, la percepció sovint pesa més que la realitat.

3. Conseqüències pràctiques

Quan un alcalde fa això, encara que els mèrits siguin evidents, es troba amb:

Pèrdua de credibilitat: la gent comença a dubtar de totes les seves decisions, no només d'aquella.

Desgast polític: l'oposició ho amplificarà com a "tracte de favor".

Dificultat per governar: la relació amb els altres regidors i treballadors públics es pot tensar, perquè es qüestionarà si els ascensos es donen per mèrits o per llaços personals.

Risc legal: en molts llocs hi ha lleis de transparència i conflicte d'interessos que, si no es respecten escrupolosament, poden portar a sancions, encara que el nomenat tingui mèrits.

4. Què hauria de fer un alcalde per evitar-ho?

Per complir amb la màxima de Cèsar, l'alcalde hauria de:

Obrir un procés de selecció públic i transparent, amb bases clares i avaluació externa o tècnica.

Abstenir-se de decidir directament si el familiar es presenta; deixar que ho valori una comissió independent.

Fer públics els mèrits i el procés, perquè qualsevol ciutadà pugui comprovar que no hi ha favoritisme.

I, en molts casos, la millor opció és no nomenar familiars directament, ni tan sols si estan molt qualificats, per evitar l'aparició de sospita. Això és el que feien els romans amb la figura del paterfamilias: la reputació del llinatge estava per damunt dels mèrits individuals.

5. Analogia amb el dret i l'ètica pública

Hi ha un principi jurídic que ho resumeix: "No n'hi ha prou de ser just, sinó que s'ha de semblar just". En molts codis de conducta per a alts càrrecs s'inclou la obligació de vetar la mera aparença de conflicte d'interessos. Per exemple, un jutge no pot jutjar un familiar encara que sigui imparcial, perquè l'aparença ja n'esdevé sospitosa. Això mateix s'aplica a un alcalde.

Conclusió

La frase de Cèsar és un principi de prudència política que recorda que el poder no es basa només en la veritat, sinó en la credibilitat.

En el cas d'anomenaments a familiars, encara que tinguin mèrits immensos, l'alcalde està incomplint la segona part de la màxima: no fa que l'acte sembli honest. I això, a la llarga, el debilita com a governant, perquè la ciutadania perd la confiança en la seva objectivitat.

Per tant, la lliçó és clara: en política, l'aparença d'imparcialitat és tan important com la imparcialitat real. Si vols evitar sospites, no et poses en situació de ser-ne objecte. Com deia Cèsar, la dona del Cèsar no només ha de ser honesta, sinó que tothom ho ha de poder veure. I el mateix val per a un alcalde i la seva família.